

“MILLIY KITOBXONLIK HARAKATI” DASTURINING YOSHLAR MA’NAVIYATI VA INTELLEKTUAL RIVOJIGA TA’SIRI

Xamidova Nilufar,

Xalqaro innovatsion universitet, O‘zbek filologiyasi va jurnalistika kafedrasida o‘qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada “Milliy kitobxonlik harakati” dasturining yoshlar ma’naviyati va intellektual salohiyatini rivojlantirishdagi o‘rni tahlil qilingan. Dastur doirasida kitobxonlik madaniyatini oshirish, yoshlarni mustaqil fikrlashga yo‘naltirish hamda ularning bilim darajasini kengaytirishga qaratilgan chora-tadbirlar o‘rganilgan. Shuningdek, raqamli texnologiyalar va rag‘batlantirish tizimining kitobxonlik jarayoniga ta’siri ham yoritilgan. Tadqiqot natijalari dastur yoshlar tarbiyasi va intellektual rivojiga ijobiy ta’sir ko‘rsatayotganini ko‘rsatadi.

Kalit so‘zlar: milliy kitobxonlik harakati, kitobxonlik madaniyati, yoshlar, ma’naviyat, intellektual salohiyat, ta’lim, mutolaa, raqamli platforma.

Abstract. This article analyzes the role of the “National Reading Movement” program in the spiritual and intellectual development of young people. It examines the measures aimed at improving reading culture, encouraging independent thinking among youth, and expanding their knowledge base. The study also highlights the impact of digital technologies and incentive systems on the reading process. The results show that the program has a positive influence on youth education and intellectual growth.

Keywords: national reading movement, reading culture, youth, spirituality, intellectual potential, education, reading, digital platform.

Аннотация. В данной статье анализируется роль программы «Национальное движение чтения» в духовном и интеллектуальном развитии молодежи. Рассматриваются меры, направленные на повышение культуры чтения, развитие самостоятельного мышления у молодежи и расширение их знаний. Также освещается влияние цифровых технологий и системы поощрения на процесс чтения. Результаты исследования показывают, что программа оказывает положительное влияние на образование и интеллектуальное развитие молодежи.

Ключевые слова: национальное движение чтения, культура чтения, молодежь, духовность, интеллектуальный потенциал, образование, чтение, цифровая платформа.

Kirish. Globallashuv jarayonlari jadallashib, axborot oqimi keskin ortib borayotgan bugungi davrda yosh avlodning ma’naviy kamoloti va intellektual salohiyatini rivojlantirish dolzarb masalalardan biri bo‘lib qolmoqda. Shu nuqtai nazardan, jamiyatda kitobxonlik madaniyatini keng targ‘ib qilish, yoshlarni bilimga chanqoq, mustaqil fikrlaydigan va keng dunyoqarashga ega shaxslar sifatida shakllantirishga alohida e’tibor qaratilmoqda. Aynan shu maqsadda O‘zbekistonda joriy etilgan “Milliy kitobxonlik harakati” dasturi mutolaa madaniyatini yangi bosqichga olib chiqishga qaratilgan muhim tashabbuslardan biri sifatida maydonga chiqmoqda. Ushbu dastur nafaqat ta’lim tizimini rivojlantirish, balki butun jamiyatda kitob o‘qishga bo‘lgan munosabatni ijobiy tomonga o‘zgartirishga xizmat qilishi bilan ham ahamiyatlidir.

Tadqiqot metodologiyasi va adabiyotlarning tahlili. Ushbu tadqiqotda tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil va kontent tahlili metodlaridan foydalanildi. Bu metodlar “Milliy kitobxonlik harakati” dasturining mazmuni, uning yoshlar ma’naviyati va intellektual rivojlanishiga ta’sirini o‘rganishga imkon berdi.

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, kitobxonlik shaxsning ma'naviy kamoloti, tafakkuri va ijodiy fikrlashini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Mahalliy va xorijiy manbalarda mutolaa bilim olish bilan birga tanqidiy fikrlashni shakllantiruvchi asosiy omil sifatida baholanadi.

Natijalar. Tadqiqot natijalari "Milliy kitobxonlik harakati" dasturi yoshlar o'rtasida kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishga ijobiy ta'sir ko'rsatayotganini tasdiqlaydi. Dastur ishtirokchilari orasida kitob o'qishga qiziqish ortgani, mustaqil fikrlash va tahliliy yondashuv ko'nikmalari rivojlangani kuzatildi. Shuningdek, raqamli platformalarning joriy etilishi barcha hududlardagi yoshlar uchun teng imkoniyat yaratib, ularning faolligini oshirgan. Rag'batlantirish tizimi esa kitob o'qishni muntazam odatga aylantirishga xizmat qilgan. Umuman olganda, dastur yoshlarning ma'naviy va intellektual rivojiga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Munozara. So'nggi yillarda O'zbekistonda yoshlar ma'naviyatini yuksaltirish, ularning intellektual salohiyatini oshirish hamda jamiyatda kitobxonlik madaniyatini keng rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda. Shu maqsadda joriy etilgan "Milliy kitobxonlik harakati" dasturi mamlakatda mutolaa madaniyatini yangi bosqichga olib chiqishga qaratilgan muhim tashabbuslardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Ushbu dastur nafaqat ta'lim tizimini takomillashtirish, balki butun jamiyatda kitob o'qishga bo'lgan munosabatni tubdan o'zgartirish, yoshlar ongida kitobga mehr va qiziqishni kuchaytirish, ularni mustaqil fikrlaydigan, bilimli va keng dunyoqarashga ega shaxslar sifatida shakllantirishga xizmat qiladi.

"Milliy kitobxonlik harakati" dasturining eng muhim jihatlaridan biri uning ommaviy va tizimli xarakterga ega ekanligidir. Dastur doirasida o'quvchilar va yoshlar kitob o'qishga jalb etilib, ular o'rtasida sog'lom raqobat muhiti shakllantiriladi. Bu esa kitobxonlikni majburiy jarayon emas, balki qiziqarli va motivatsion faoliyatga aylantiradi. Yoshlar o'zaro bellashuvlar, tanlovlar va sinovlar orqali nafaqat o'qigan asarlarini tahlil qilishni o'rganadilar, balki o'z fikrini erkin ifoda etish, tahliliy fikrlash va xulosa chiqarish ko'nikmalarini ham rivojlantiradilar. Natijada kitob o'qish jarayoni shaxsiy rivojlanish vositasiga aylanadi. Dastur zamonaviy texnologiyalar bilan uyg'unlashgani ham uning istiqbolini yanada kengaytiradi. Raqamli platformalar orqali ro'yxatdan o'tish, onlayn testlar va elektron resurslardan foydalanish imkoniyati yaratilgani barcha hududlardagi yoshlar uchun teng sharoitni ta'minlaydi. Bu esa geografik masofa yoki infratuzilma cheklovlaridan qat'i nazar, har bir o'quvchining teng ishtirok etishiga imkon beradi. Shu bilan birga, raqamli muhit yoshlarni axborot texnologiyalaridan samarali foydalanishga o'rgatib, ularning zamonaviy kompetensiyalarini ham rivojlantiradi.

Dastur doirasida joriy etilgan rag'batlantirish tizimi ham kitobxonlikni ommalashtirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi. G'olib va faol ishtirokchilar uchun mukofotlar, diplomlar, sertifikatlar va turli nominatsiyalar belgilanishi yoshlarni yanada ko'proq kitob o'qishga undaydi. Bu esa o'z navbatida, kitob o'qishni majburiyatdan

qiziqarli odatga aylantirib, uni kundalik hayotning ajralmas qismiga aylantirishga yordam beradi. Rag'batlantirish tizimi orqali shakllanadigan raqobat muhiti esa yoshlarning o'z ustida ishlashiga, bilimlarini doimiy ravishda boyitib borishiga turtki beradi. Shuningdek, ushbu harakat doirasida turli ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar, kitob yarmarkalari, mualliflar bilan uchrashuvlar, bahs-munozaralar va kitobxonlik kechalari tashkil etilishi ham kutilmoqda. Bunday tadbirlar yoshlar o'rtasida kitobga bo'lgan qiziqishni yanada oshiradi, ularni ijodiy fikrlashga undaydi va adabiyotga bo'lgan muhabbatni mustahkamlaydi. Eng muhimi, bu jarayon jamiyatda intellektual muhitni shakllantirib, kitobxonlikni ommaviy madaniyat darajasiga olib chiqadi.

Istiqbolda "Milliy kitobxonlik harakati" dasturi nafaqat ta'lim sohasida, balki butun jamiyat rivojida ham muhim rol o'ynashi kutilmoqda. U yoshlarning tafakkurini kengaytiradi, tahliliy va ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantiradi, ularni bilimga chanqoq, ma'naviy yetuk va mas'uliyatli shaxslar sifatida tarbiyalaydi. Shu bilan birga, kitobxonlik madaniyatining kengayishi jamiyatda intellektual salohiyatni oshirib, ilm-fan va ta'lim rivojiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa. "Milliy kitobxonlik harakati" dasturi O'zbekistonda kitob o'qish madaniyatini keng ommalashtirishga qaratilgan eng muhim ijtimoiy-ma'naviy loyihalardan biri bo'lib, uning istiqbollari juda kengdir. Bu tashabbus kelajakda bilimli, tafakkuri chuqur va zamonaviy dunyoqarashga ega avlodni shakllantirishda muhim poydevor bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. https://uza.uz/ru/posts/kitobxonlik-harakati-millat-manaviy-qudratiga-zamin_863046
2. <https://www.kitobxonlikharakati.uz/>
3. <https://www.gazeta.uz/oz/2026/05/22/milliy-kitobxonlik-harakati/>
4. <https://daryo.uz/2026/05/22/ozbekistonda-milliy-kitobxonlik-harakati-dasturi-boshlandi-tanlov-golibiga-50-ming-dollar-beriladi/>